

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէքիս
Վեցամսեայ 3
Դասնուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դրու է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

Օ Ր Ա Գ Ե Բ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 փարս

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Լրագրոյ յետադիմութեան համար Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէքիս
Վեցամսեայ 3
Դասնուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դրու է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԻԱՆ

Խմբագիր Բ. ՊՈԶԴԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 2 ՓԵՏՐՈՒՄ

ԱՂԳԱՅԻՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Դ Ի Ր

ԽԱՆՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Խմբագիր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԻԱՆ

(30 Յունիս 1884)

Պ Ա Տ Ճ Ե Ն Ք

Փոխանորդ թղթագրութեան

(Շաբ. եւ վերջ)

2.

Ամեն Տ. Ներսէս Արքայան Պատրիարք և Խառն ժողովն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան տն. Բարձր. Մեծ-Նստար. դասն Սոյիս փառս:

Մեր նախորդ մէկ թաղըրթովն զոր Ձեր Բարձրութեան մատուցած էինք 1883 Փետրվար 17 թուականն ու 18 համարն, յայտնած էինք թէ Ներսէսյան վանուց հասոյթը չարիտի գործն յիշեալ դիպեալ պարտքերն հաստատեալու, թէ այս պատճառաւ հարկ եղած է ազգային հանգանակութեամբ նըպաստ հաւաքել և սոյն պարտուց վճարման յատկոյնել, ինչպէս եղած է յանգեալին, հետեւապէս խնդիր մատուցած էինք Ձեր Բարձրութեան որ արտօնութիւն չնորհոյն սոյն հանգանակութիւնը զինւորական արայ հետ կատարելու, որ առանց նոր ծախուց պէտք թուի զիւրի միջոց մը պիտի լինէր հանգանակութեան, Բայ ասկից խնդրած էինք նաեւ որ Արքայանի գանձէն 45,000 լիւրայի կանխավճար մը լինի հաշուակցելու պայմանաւ այն գումարին՝ որ զինւորական արայ հետ հաւաքուելով պիտի յանձնուէր արքունի գանձուն:

Աւելորդ է յայտնել որ մեր նախորդ թաղըրթովն մանրամասնօրէն յայտնած էինք Ներսէսյան վանուց հասոյթի տեսակներն, պարտուց գոյացման պատճառներն և այն ամեն խնայողական միջոցներն ու կարգադրութիւններն որ ձեռք առնուած էին արդիւրու համար նոր պարտքերու ծնունդն: Եւ ըստ որում չյաջողեցաւ մեզ յարգ մեր խնդրոյն ընդունելութիւնը տեսնել և միւս կողմէ վանուց պարտքը տուկոսեաց պատճառաւ հետզհետէ աճելու վրայ է և Ներսէսյան վանուց վարչութիւնը դժուարին կացութեան մը մատնուած, այնպէս որ Ներսէսյան Պատրիարքն Ամեն Տ. Եւսայի Սրբազան յատկապէս Մայրաքաղաքս դիմած է, ուր քանի տարիէ հետէ կ'ապասէ Կոստանթնուպոլսի իւրաքանչիւր անհատէն նպաստի գրում հաւաքելէ զատ ուրիշ միջոց

լաղնու թեան բացակայութեան պատճառաւ Ներսէսյանի արդարին դործոց մատակարարութիւնը պարտաւս երեսի վրայ մնացած է, և վանուց Միաբանք պարտաւսհանջից ձեռքէն ներդրութեան մատնուած են, և ըստ որում նպատակ հաւաքման և գանձման գործը դժուարընդ միջոցներուն մին ալ Օսմանեան երկրին հայտնակ գաւառները եկեղեցական նախարարներ յուղարկելն է, և Հայոց Ազգ. Ի վաղ ժամանակաց ունի աղ. արտօնութիւնը, որ հաստատուել է Կոստանթնուպոլսի հրովարտելիք, խառն ժողովը յետ խորհրդակցութեան՝ պատշաճ համարեց որ ինչպէս 1824 թուականին, այսինքն ասկից 34 տարի առաջ Կոստանթնուպոլսի հրովարտելիքով նախարարներ հանուած էին, այս անգամ եւս նախարարներ յատկապէս և յուղարկելու գաւառներն յանուն Ներսէսյանի պարտուց նըպաստ հաւաքելու համար:

Եթէ սոյն նախարար յուղարկուած յետաձգուելով տակաւին քիչ մը ժամանակ ալ անցնի, սղարի վիճակ մը պիտի առնու. մատակարարութիւնն ու հոկողութիւնն այն վանքից, արգիտեցեալ և կուտածոյ՝ որոց ի վայելուց հետէ Հայոց ազգը տէր եղած է Ս. Երկրին մէջ, և չնորհիւ Օսմանեան Տէրութեան բարձր պաշտպանութեան կրցեր է յարգ. պահպանել զանոց անկարգութեան, և հետեւեալը պիտի լինի աւերումն այն հաստատութեանց: Սակայն տարակոյս չուրիս բնաւ, Բարձր Տէր, որ մեր Օգոստոսիաւ վեհապետը հետաւոր բնաւ և չտար թող երբէք որ արդարեւ վիճակ մը յարստեւէ, և Պատրիարքարանս ծանր պատասխանատուութիւն մը հրաւիրած կըլլայ իւր վրայ, եթէ չգլխէ իւր վեհապետին գլխով թեանը և այս վիճակին գաւառներ հայոց, ուստի կը խնդրեմք որ արտօնութիւն արուի նախարարներն անմիջապէս կարգելու և զրկելու, և այժմէն կը յայտարարեմք որ այս ալ նոր աւելի մը պիտի ըլլայ Հայոց ազգը շնորհապարտ թողոյ:

ԿՆԻՔԲ

Սրբազան Պատրիարք Տէր և Ներսէս Տ. Կոստանթնուպոլսի Վարչութեան

45 Մայիս 1884

—

3.

Բարձր. Մեծ-Նստար. Սոյիս փառս
առ Ամեն Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքն
Հայոց

Ձեր Սրբազանութիւնն իւր մէկ թաղըրթովը, զոր կըրած էր նաեւ Բարձր ժողովը, կը յայտնէր թէ Ներսէսյան վանուց պարտուց բարձրման համար Ազգին իւրաքանչիւր անհատէն նպաստի գրում հաւաքելէ զատ ուրիշ միջոց

չկայ, և որպէս զի սոյն նպաստը հաւաքելու համար պաշտօնեայնէր կարգելու և անոնց համար մասնաւոր ծախքեր ընելու հարկ չմնայ, և յիշարումն սոյն պարտուց չաճին և չարդարին տակաւներն, կը խնդրէր որ արտօնութիւն արուի սոյն նպատակ երեք տարուան պայմանաւ՝ իւր զինուորական տրոց հետ հաւաքելու, և յարկ վճարման թէ 36,000 լիւրայ պարաքը մինչեւ նոյն թուականին իւր տակաւներովը 45,000 լիւրայի կը բարձրանայ, կը խնդրէր որ արքունի գանձէն ամեն տարի 45,000 ոսկւոյ վճարու մը լինի ի հաշիւ հաւաքելի նպատակին:

Նախարարաց ժողովը ձեր խնդիրն յառաջագոյն սկզբումք ընդունելու գտած և տեղեկագիր մը մատուցած էր, որ կը արամադրէ յանձնարարել Գանձուց վանքի, նախարարին, որպէս զի, երբ սոյն նպաստը զինուորական տրոց գումարին վրայ բարդուելով գանձուի անոր հետ, այն ամեն զինուորական տրոց համեմատութեամբ՝ տնոր վրայ բարդուած նոր և առ ժամանակեայ գումարին ինչ բաժին որ մնայ, արքունի գանձէն վճարուի Պատրիարքարանին:

Օգոստ. Սուլթանը, որու հաւանութեան ենթարկուած էր սոյն որոշումն, իւր Բարձր հրամանովը զայն հաստատած և ըստ այնմ պէտք եղածը յանձնարարած լինելով թէ Գանձուց և թէ Արքայութեան դործոց վանք. նախարարաց, Ձեր Սրբազանութեան կը ծառայեանք զայս ի գիտութիւն:

(Ստորագրութիւն) ՍԱՆՏ

5 Յունիս 1884

Համառոտ թարգմանութիւն չըջաբերական հրամանագրոյն Բ. Դրան, ուղղեալ տն. կուսակալութիւնն Նիքիոյ, Գանձուց, Տրապիզոնի, Երզրումի, և Գիւրխանի, և տն. Միւլթապոլիսի, Պոլսոյ, Պոլսոյ, Ստամբուլի, Մարաշի, Եւփրատի, Գաթիքի, Սեւասի, Ամասիոյ և Հէքքեարի:

Հայոց Պատրիարքարանը կը ծառայեանք թէ Կաթողիկ կրեականք գաւառացի Հայերն ի կրօնաւորութիւն կը հրապարակեն, խոստանալով որ եթէ յարին Կաթողիկ կրօնին, իրենց զինուորական տուրքը պիտի գեղջել տան և թեթեւեղեն, թէ յաջողած իսկ են հրամանագրեր ստանալու որ երբ Հայ մը Կաթողիկ եկեղեցւոյն դիմէ անոր անունը միայն ջնջուի Հայոց տոււարէն, և յաւելնայ Կաթողիկ հասարակութեան մարդահամարի տոււարին վրայ, և թէ այս կերպով փնտրել հասցեն Հայոց ինչպէս նաեւ արքունի գանձուն, ուստի կը խնդրէ որ որպիսի ու պատշաճ անօրէնութիւն մը լինի սոյն անպատեհու-

թեանց առաջին անգամի համար: Թեւեւ ասկից առաջ Կաթողիկաց կողմէ տեղի գտած խնդրանայ վերայ հրամանագրեր արուած են, սակայն ոչ թէ մարդ դուրս յատկացեալ զինուորական տուրքը զատելու այլ օրինաց արամադրութեան համեմատ դործադրելու պայմանաւ գրուած են, ուստի Հայոց Պատրիարքարանին սոյն խնդրը յանձնեցինք Եւփրատի, Նախարարութեան, որոյ տեղեկագրութեան վրայ ներկայ չըջաբերականաւսինչպէս ծանուցելը միւս կուսակալութեանց, նոյնպէս և Ձեզ կը ծառայեանք թէ ըստ որում իւրաքանչիւր քաղաքի և ժողովրդեան համար յատկացած զինուորական տուրքը անձանց նիւթական կարողութեան չարիւթ Ազգապետաց միջոցաւ կը բաշխուի ժողովրդեան վրայ, և այս կերպով անկարողին բաժինը կ'աւելնայ կարողութեան տէր անձանց վճարելի տուրքին վերայ, և այսպէս օրինաց արամադրութիւնն ի դործ գրուած և արգարութիւնը յարգուած կ'ըլլայ, և որովհետեւ արժան չէ որ Կաթողիկութեան դիմող Հայերը միայն իրենց անձնական տուրքը զատելով բաժնուին երթան, և ազգասաց բաժնին համար իրենց տուրքը վրայ յաւելցած մասը թողուն Հայոց բաժնին, ուստի հարկ է որ երբ մէկը Կաթողիկ կամ ուրիշ կըրօնի յարելու լինի, իւր նախորդ կրօնին մէջ գտնուած միջոցն ամեն տարի ինչ քանակութեամբ որ կը վճարէր զինուորական տուրքը, նոյն գումարն յաւելնայ այն ժողովրդեան տուրք տոււարին վրայ, որու յարած է ի վերջոյ:

45 Դեկտեմբ 1278

Սոյն խոստ հրամանագիր գաւառացի է:

ՀԵՏԵՔԵ ԲԱՆԿԱՆ

Ուրֆայի Միւլթապոլիսի	1279
Թեթրատոլի	1280
Կիլիկիոյ	1280
Կարնոյ Կուսակալութեան	1284
Ուրֆայի Միւլթապոլիսի	1284
Տիւրքմենչիլի Կուսակալութեան	1284

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՅԱՐԱՆԱՅԻ ԳՈՐԾԱԽՈՐԲ

Յրանապան խորհրդարանը վերջին օրերս հարեւոր որոշում մըրու գործադրաց անգործութեան խնդրոյն մէջ, որ միջազգային մեծ կարեւորութիւն մ'ունի, Անհաշտ երեսփոխան մը, Պ. Թոնի Ուրփիոն, օրինաց ծրագիր մ'առաջարկեց, որ կը պահանջէր ներքին դործոց նախարարութեան 1883 տարւոյ ելմացոյցին մէջ 25 միլիոն ֆրանքի արտասովոր վարկ մը նշա-

նակել: Այս գումար պիտի բաշխուէր գիւղականաց միջեւ, իրենց պարունակած անգործ բանւորաց թուոյն համեմատութեամբ: Ներքին գործոց նախարար Պ. Վալտէք Ռուսո դէմ խօսեցաւ այս ծրագրին, զոր գիւրաւ յաջողեցաւ մերժել տալ Երեսփ. ժողովոր. Համադիւ լիստերով հաստատեց թէ, աշխատութենէ զուրկ գործաւորաց համար Պետական երմոացոյցին մէջ դրամական վարկ մը բանալու դրութիւնը՝ բոլոր ընկերային դրութիւններէն նուազ ազդեցիկն է ամենամիտանգաւորն էր: Արդարեւ, ներդրութիւնն ընդհանուր է ի նրանս, ինչպէս նաեւ Եւրոպայի ուրիշ երկիրներուն մէջ, ո՛չ միայն քաղաքաց գործաւորներուն այլ և ալ հողագործաց մէջ: Այս չարեաց ընդհանրութիւնն իսկ անազգու կը գործէ առաջարկուած դարմանը, զի մէն մի գործաւոր հազիւ չնչին նպաստ մը պիտի կրընայ ստանալ, մնաց որ նպաստերու այս դրութեան սկզբունքն իսկ անընդունելի է հասարակ. գործաւորը, ինչպէս նաեւ ուրիշ աշխատաւորը, պարտին խնայողութիւն սովորի, և բազում գործաւորական ընկերակցութիւնք այս տեսակետով հետեւելի օրինակ մը կուտան արդէն, որ յարգանք կը ներշնչէ իրենց վիճակին համակրողներուն:

Ներքին գործոց նախարարը ցոյց տուաւ թէ, օգնութեան խնդրանքն ոչ թէ այս գործաւորական ընկերակցութիւններէն, այլ անոնց կողմէ կուգար, որք անգործ աշխատաւորաց թիւն աւելցուցած, և այս յատկութիւնը կատարելով արհեստի մը կարգն անցուցած են:

Այս իրողութիւնն ապացուցանելու համար, յիշեց այն տարօրէն բանախօսութիւններն, որք վերջին օրերս արտասանուած էին հանրային դումարմանց մէջ, և հաստատեց որ, եթէ Խորհրդարանը խնդրուած վարկը չնորհէր, պիտի ամբաստանուէր թէ գործաւորաց դատը պաշտպանել ուղղորդուին մէկ ճշմարիտ հրաւերին առջեւ զիջած էր: Պ. Վալտէք Ռուսո, սոյն ընկերային չարեաց առաջնն առնելու համար, աւելի գործնական եղանակ մը ցոյց տուաւ, խնդրելով որ Երեսփ. ժողովը՝ փոխանակ այսպիսի ցաւալի նախընթաց մը հաստատելու, այսինքն՝ դրամական նպաստներ նշանակելով՝ անգործ գործաւորաց թուոյն յաւելումը քաջալերելու, ընդհակառակն իւր համակրութիւնն յայտնէ տիրող տառապանաց համար՝ իւր տրամադրութեան ներքեւ գտնուող միակ գործնական միջոցաւ, այն է՝ հրաւիրելով կառավարութիւնն անյապաղ ամեն ուրեք սկսիլ այն հանրօգուտ շինութիւններն, որոց համար դումարներ նշանակուած են 1883 տարւոյ երմոացոյցին մէջ: Երեսփոխանը ընդունեցին Ներքին գործոց նախարարին սոյն կարծիքն, և միաձայնութեամբ ու առանց վիճաբանութեան ըուէրակցելն այս շինութեանց ընդ փոխ կատարուած խնդրող որոշումը: Սոյն հանրօգուտ շինութեանց ամբողջ ծախքը 350 միլիոն ֆրանք որոշուած է և բազմութիւն գործաւորաց ապրուստն ապահովելէ զատ, բազմութիւն արհեստներու ալ հզօր աջակցութիւն մը պիտի ընձեռէ:

ԽԱՌԻ ԼՈՒՐՆԵՐ

— 0 —

Նախարարաց խորհուրդն շաբաթօրն արտասովոր ճիստ մը ըրաւ, որ

գիշերուան մինչեւ ժամ 3 1/2 տեսնեց:

— Թէրճէմանը Հադիգաթ լրագիրը մէկ ամիս դադարման դատապարտեցաւ Տպագրական տեսչութեան հրամանաւ: Աւասիկ դադարման հրամանագրին թարգմանչ նութիւնը:

« Թէրճէմանը Հադիգաթ լրագիրն՝ հրատարակութիւնն արգիւրելով ինչ ինչ տեղեկութիւններ հրատարակած լինելով, Եպարդոսական ըրամանաւ մէկ ամիս դադարման դատապարտեցաւ: »

— Ինչպէս ծանուցած էինք, Պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան երէկ մայրաքաղաքէն մեկնեցաւ ի Թէհրան, Տրապիզոնի ճանրով: Կայսերական պալատն արարողակաւ Միւնիխ փաշա՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շողեհաւ երթալով՝ ողջերթ մաղթեց դեսպանին: Ռուսական դեսպանատան գործակատար Պ. Օնու, և բազում պատուաւոր Պարսիկներ նոյնպէս շողեհաւ երթալով, բարի ուղեւորութիւն մաղթեցին:

— Երկու երեք օրէ ի վեր Սիւրիանուպօլսոյ մէջ և շրջակայներն անդադար ձիւն կը տեղայ:

— Մոնթիթէօր ինկիլէրսէլ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, Պարսից Շահն այս ամառ այցելութիւն պիտի տայ Անդլիսի արուեստահանդիսին: Ն. Վեհապիաուութիւնը 13 օր պիտի մնայ Պէլճիկ մէջ, և ի դարձին փարիզ պիտի հանդիպի:

— Տպագրական Տեսչութիւնն հետեւեալ պաշտօնական ազգն հաւորդած է լրագրաց.

Տպագրական տեսչութիւնն՝ չըջաբերականաւ մը տեղական լրագրաց արգիւրած էր յօդուած և տեղեկութիւն հրատարակել Կարմիր ծովու, Եգիպտոսի և Սուտանի գործոց վրայ:

Տպագրական տեսչութիւնն, բարձրագոյն հրամանաւ, վերստին կը հրաւիրէ լրագրաց Պ. Տօրէններն, որպէս զի նոյն գործոց վրայ յօդուածներ և տեղեկութիւններ հրատարակելէ ձեռնթափ լինին, և իրենց թերթերը Կայսերական կառավարութեան շահուց համաձայն վարեն: Այս պատուէրներուն զէմ գործող որ և է լրագիր անմիջապէս պիտի դադրի կամ խափանուի, ըստ ծանուցութեան յանցանաց:

Կ. Պոլս 2/14 փետր. 83
— Մոնթիթէօր Օրիանթալ՝ ստորագրելու քաղաք տեղեկութեանց յենով կը ծանուցանէ թէ, հրաման արուած է ծովային գործոց նախարարութեան, որպէս զի Ռուսիայի մէջ խաբուեալ բոլոր զրահաւորներն ի հարկին ճանբայ ելնեն իրաւ կազմ և պատրաստ վիճակի մէջ դուրս: Կը կարծուի թէ այս զրահաւորներէն մի քանին ի մօտոյ մայրաքաղաքէն պիտի մեկնին Օսմ. ծովեզերաց վրայ հսկել երթալու համար:

— Ներքին գործոց նախարարութիւնը շրջաբերականաւ մը հրաւիրեց դաւառական կուսակալները պէտք եղած հրամանները տալու առ որ անկէ, որպէս զի թղթաբերքը այդուհետեւ բաւական թուով ոստիկաններ առնուն իրենց ուղեկից:

— Հեռագրաց և թղթատարական վարչութեան խնդրանք, ներքին գործոց նախարարութիւնը վերստին աղբարարեց դաւառական իշխանութեանց, որպէս զի կարեւոր և ստիպողական գործոց համար միայն հեռագրագծոց գիծն իրենց պաշտօնական թղթակցութեանց մէջ: Անկարեւոր գործոց վերաբերեալ հեռագրաց ծախքը պիտի պահանջուի զրկող պաշտօնատարներէն:

— Թուրքերէն Սատտէթ լրագիրը

կը կ'ընէ թէ, ներքին արտադրութիւններէն առնուած մարսատուրքն արգելք մը լինելով երկրագործութեան և վաճառականութեան զարգացման դէմ, երկրագործական տեսչական ի նկատ առեր է այս ծանր անպատեհութիւնն, և տեղեկագիր մը պատրաստեց է, որոյ եղբակացութիւնն է շնչել ներքին մարսատուրքը: Երկրագործական տեսչական կառավարիչ ներքին մարսատուրքէ գոյացող տարեկան 400 հազար ոսկոյ գումարը բարգելօտար վաճառաց մարսատուրք վրայ:

— Ֆար տիւ Պոսֆոր կը ծանուցանէ թէ Արտաքին գործոց նախարարութեան նախարդ Խորհրդական Տատեան Վահմ. Յարութիւն է ֆէնտի անցեալ շաբթու կայսերական պալատը կոչուած է:

— Ռուսական դեսպան Պ. Սը Նէլիտօֆ և Անգլիական դեսպանատան ղեկավարական կցորդ թրքութիւնը հաղարարեալ մայրաքաղաքս հասան այս առաւօտ:

— Մոնթիթէօր Օրիանթալի մատնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Կ. Պոլսէն մեկնելէն ի վեր Վահմ. Հասան Ֆէհմի փաշայի տրուած հրահանգներն՝ իրաց ներկայ վիճակին առջեւ ընդարձակուելու պէտք ունենալով, Օսմ. պատուիրակը նոր հրահանգներ խնդրեց է Բ. Դուռէն, որք արդէն զրկուեց են:

— Ֆար տիւ Պոսֆոր ստորագրելու կ'իմանայ թէ, Պուրդապայ Լիզարքին պահանջած Պէրսիաներուն յանձնումը վերջնապէս յետաձգուած է Յունաց Պատրիարքարանի վերջին ձեռնարկներուն վրայ:

— Ալբերտուպօլսէն կը գրեն նոյն լրագրին թէ, իսլամական Պատրիարքայի նախաձեռնութեամբ հաստատուող Համիդի վարժարանն օր աւուր կը յետադիմէ, և թէ ժամանակն հեռի չէ յորում այդ կըրթական հաստատութեան շահերը պիտի փակուին ի վնաս դադրական որոց:

— Երուսաղիմէն կը ծանուցանեն թէ, վախճանեալ կայսրուհին ի յիշատակ կառուցանելի Ռուսական եկեղեցւոյն հիմնադրութիւնը յունի 21ին կատարուեց է ի ներկայութեան Յունաց Պատրիարք Տ. Նիկոգիմոս Սրբազանի, և 1,000էն աւելի Ռուս ուխտաւորաց: Երուսաղէմի կառավարիչ Բեռնի փաշա ևս ներկայ գտնուեց է իրեն ներկայացուցիչ Բ. Դրան:

— Փելիպէի համանուն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, անցեալ տարի մնայուն մասնախմբին տուած և ազգ. ժողովոյ վաւերացուցած մէկ որոշման համաձայն տառնաշնորհեալ նահանգին մէջ պաշտօն վարող օտարազգիք պիտի արձակուին իւրաց առեալ զանոնք, որք մասնաշաղկտ համարուած են, և պիտի կրնան իրենց պաշտօնավարութիւնը շարունակել պայմանագրեր կընքելով:

— Մոնթիթէօր Օրիանթալ կը ծանուցանէ թէ, Պորտայի նախկին միջնորդ Պ. Վէնսան Մարքրոլի խմբին էջարէսի տեղ Անկո-Ֆրանսական թերթ մը հրատարակելու արտօնութիւն խնդրեց է Ներքին գործոց նախարարութեան:

— Վերջին օրերս Բ. Դրան և Ռուսական կառավարութեան միջեւ ծանուցագրեր փոխանակուած են վերաբերեալ այն խնդրոց, որ երկար ժամանակէ ի վեր առ էսիս կը մնան երկու կառավարութեանց միջեւ:

Կայսերական կառավարութիւնը կը պահանջէ որ Ռուսական կառավարութիւնն իւր անկախութեւն

նէն առաջ՝ դերիշխան կառավարութեան ունեցած տարեկան հարկի պարտքը վճարէ: Ռուսական կառավարութիւնն ալ Օսմ. դերիշայ վերաբերեալ հայեւ մը կը ներկայէ որք վերջին պատերազմին ժամանակ Ռուսական կառավարութեան ծախսերը տարած էին:

Բաց աստի, Օսմ. կառավարութիւնը շրջաբերական մ'ուղղելով մեծ տէրութեանց, դաւադատած է Ռուսական դէմ թէ՛ Տպագրական խորամ բնակչաց հողային իրաւունքներն անտես առած է:

Կայսերական կառավարութիւնը Ռուսական անկախութեան յետոյ, հիւպատոսներ անուանած լինելով քանի մը Ռուսական քաղաքաց մէջ, Ռուսական ալ փոխադարձապէս պահանջէ հիւպատոսներ կարգել Չիւսուիոյ ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ: Ռուսական դեսպան Պ. Մալիոյէնի, որոյ վիշենայի դեսպան անուանումը ծանուցած ենք արդէն, իւր մայրաքաղաքէն մեկնումէն առաջ երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցած է այս խնդրոյ վրայ, բայց դեռ որ և է որոշում չէ տրուած:

Ռուսի առ կալ լինելով մ'ալ սա է. — Ռուսական թուրքերն Թուրքիոյ ներմուծեալ վաճառքն արտադրելի 8 առ 10 մաքս կը վճարեն, մինչ Ռուսական կառավարութիւնն 13 առ 10 մաքս կ'առնու: Օսմ. արտադրութիւններէն, Այս տարբերութիւնն ահա լինելով, Բ. Դուռը ծանուցագրով մը պահանջած է որ երկու կողմանց մարսատուրքերն իրարու հաւասար լինին:

— Վերջին օրերս Նանսի մէջ (ի նշանաւ) կարեւոր գործութիւն մը պատահեց է: Վարպետութիւն մը Նանսի մէջ գոհարարութեամբ մը տեսնուց: Գոյնաւոր, յաջողեց է մէկ միլիոն ֆրանքի գոհարար յաջողակեղ փարիզի գործարաններէն, որոցքով մեծ վարկ մը կը վայելէր գոհարարութեամբ: Գողը գոհարարութեան հետ մէկ տան մէջ բնակելով՝ տեղեկ էր անոր գործելուն: Այս տեղեկութիւններէ օգուտը աղած է կարեւոր յանձնարարութիւններ ընելու զանազան գործաւորանց, որոց հետ յարաբերութեանց մէջ կը գտնուէր իւր դրացին: Գողութիւնն յանձնած միայն յերեւան երեք է, երբ փոխանակաբար տուալին պայմանաժամերը լրացրեց են: Հարկ չկայ ըսել թէ, խաբերայն արդէն անհետ եղած էր իւր խաբէութիւնն ի վրա հանել յետոյ:

— Յայտնի է թէ, Երուսաղիմի նախարարութեան մէջ կապուող յատուկ յանձնախումբ մը Համայն ունեցողներուն տաղըրեալ Արքիեպիսկոպիտին, որք Օսմ. դաւանուն պարտքը ցոյր կուտան: Յիշեալ յանձնախումբը սոյն Արքիեպիսկոպիտին եղանակին նկատմամբ տեղեկագիր մը պատրաստած և երկտական նախարարութեան յանձնած է: Այս վերջինն ալ Բ. Դրան հաղորդած է զայն:

— Առեւտրական և երկրագործական նախարարութիւնը շրջաբերական մ'ուղղեց դաւառական իշխանութեանց վերաբերմամբ: Ներքին խնայողական օնտուկներուն: Սոյն շրջաբերականը կը ծանուցանէ թէ, մինչեւ ցրատարաւումն նոր կանոնադրին, որ պետական խորհրդոյ կողմէ պատրաստուելու վրայ է կուսկալք և կառավարիչք պարտին հսկել տառադրեաց տուրքն խնայողական օնտուկներուն յատկացեալ հաշիւութից կանոնաւոր մատակարարութեան վրայ:

— Անցեալ տարի Տէտէ-Աղաճի նաւահանգիստն դուրս հանուած ապրանք գումարն է 16,670,675 ֆր. և ներս բերուած վաճառաց գումարն է

11,490,628 Գրանց: Իսկ նոյն նաւա-
հանգիստը մասնով և անտի երկու շաբա-
նաւուց թիւը 520 ի կը հասնի:

—Յուշահան լրագիրը կը ծանուցա-
նեն թէ Մարտի նահանգին Արգա-
տիայի գաւառակին մէջ ձմրան սաստ-
կութեան պատճառաւ ոչխարաց հօտե-
րը բոլորովին քարոյնէ են, և թէ Եր-
պատճառաւ հողիւ մը խելագրեր է:

—Առեւտրական նախարար Սուպի-
փաշա իմանալով որ Սէլանիկի նահան-
գին անտառաց շահագործման մէջ դեղ-
ծուներն ի դործ դրուած են, որոշեր է
յատուկ քննիչ մը գրել ի Սէլանիկ:

—Պէնկաղի կուսակալը ծանուցա-
նելով Բ. Դրան թէ, կայսերական կա-
ռավարութեան անգլիական թաղակա-
նական ստացող ոտքովներէն ոմանը
Պէնկաղի անգլիական հիւսիսային
բանին դիմելով, ծառայութեան միտ-
նել կ'ուզեն, որով նորէն գերութեան
մէջ կ'իյնան, այս անգլատեհութեան ա-
ռաջն առնելու համար արտօնութիւն
խնդրեր է 60 ակտն փարա օրական
տալու պատագրեալ գերեաց, եւ այս
պատճառաւ 5,000 դրուի յաւելում մը
պահանջեր է Պէնկաղի կեդրոնական
բանին յատկացեալ ծախուց վրայ:
Սոյն խնդիրը նախարարաց խորհրդէն
ընդունուելէ յետոյ, Վեհ. Սուլթանին
փաւերացումն ալ ստացեր է:

Հանտրայէն փետրուար 9 թուով
հետեւեալը կը գրեն Լիւնդոնէն
Պէլք լրագրին.

«Այսօր Զէսթըրի և Լիւրբուրի
մէջ զրոյց պտտեցաւ թէ, Պ. Կը-
լաուսթըն մարդասպանի մը կողմէ
ծանրապէս վիրաւորուած էր րե-
վոլթի հարուածով: Անմիջապէս
տեղեկութիւն խնդրուելով, հաս-
տատուեցաւ թէ այս լուր պարզ
ստեղծ էր, չարածիւրի մը կողմէ
հնարուած: Սակայն և այնպէս եր-
կու ժամ սաստիկ օրապայուրութիւն
տիրեց Զէսթըրի և Լիւրբուրի բը-
նակցաց մէջ:»

— Պէլքաւա 11 փետր. — Պուլ-
դարիոյ Ալէքսանդր իշխանին եղբայր
Հէնրի Պալմէնսթէյն իշխանը քանի
մօր Պէլքաւա մնաց և սիրալիւ ըն-
դունելութիւն դասաւ: Սերպոյ-Պուլ-
դարական վէճը երկար խորհրդակ-
ցութեանց նիւթ եղաւ, և կը յա-
սարկի թէ Միլան թագաւորին և

Ալէքսանդր իշխանին ցոյց տուած
հաշտարար սղուոյն հորհրդի այս վէճ
պիտի կարգադրի ի մօտայ:

—Մատրիտ 9 փետր. — Մատ-
րիտի մէջ դործաւորական տապա-
ւալը շատ կ'զրաւեցնէ մտնել և քա-
ղաքական ակումբները: Շարաթ-
օրն հինգ հարկը տեղադրած գործա-
ւորը Բրատոյի մէջ ցոյց մ'ըրին,
բայց խնդիրն ցրուեցան, երբ կա-
ռավարիչը խոստացաւ թէ իշխա-
նութիւնը պիտի օգնեն իրենց:
Երէկ նախարարաց խորհուրդն գոր-
ծաւորաց խնդրովն զբաղեցաւ, և
ընդունեց Մատրիտի կառավարչին
և քաղաքացեալին այն որոշումը,
որ է՝ հանրային շինութիւններն ըն-
դարձակել, որպէս զի գործ հայ-
թայթուի այս պահուս անդադ
մնացող բազմաթիւ գործաւորաց:
Դժբաղդաբար, տաղնապն այնքան
ծանր է ի Մատրիտ, որքան քանի մը
մեծ քաղաքացի մէջ, մանաւանդ ի
Քաթոլիկիս, ուր 40,000 էն աւելի
աշխատաւորը գործ չունին:

Այս ձմեռ Մատրիտի մէջ կա-
տարուած քննութիւն մը հաստա-
տեց թէ, դրեթէ ամեն տեսակ
գործաւորաց մէջ ընկերակցական և
անիշխանական ձգտումները բաւա-
կան յայտնի են, և թէ ծածուկ
ընկերութեանց բարեկանացին
հետեւանքն են: Այս ընկերու-
թիւնը կանոնաւոր կազմաւորու-
թիւն մը մ'աւ իրենց յատուկ թեր-
թեր ունին, որոյ Զանից հորհրդի
վերջին տարիներս վալէնցայի, Սե-
վիլի և Մատրիտի մէջ ընկերակ-
ցական և անիշխանական ժողովներ
գումարուեցան: Ի մի բան, իրաց
արդի վիճակը կը նմանի այն վիճա-
կին, որ Անտալուզիոյ մէջ կալուա-
ծական յուզման առիթ եղաւ:

—Մատրիտ 10 փետր. Անգործ գոր-
ծաւորը նոր ցոյց մ'ըրին երէկ Բրա-
տոյի մէջ: Նախարարական ապա-
րանին առջեւ, Մատրիտի քաղաքային
կառավարիչը բանախօսութիւն մ'ընելով
խոստացաւ գործ ձորել իրենց: Սա-
կայն գործաւորը շարունակեցին իրենց
ցոյցը քաղաքացեալական պաշտօնատան
և թագաւորական պալատին առջեւ:
Ոստիկանութիւնը պարտաւորեցաւ մի-
ջամտել եւ 40 հոգի ձերբակալեց, որոց
մեծ մասին վրայէն դէպքը գտնուեցան:

ՀԵՌԱԳԻՐ

—o—

Շանկայի 15 փետր.

Գուրպէ ծովագետին նաւատորմին
մէջ մասն երէկ Շանկայի մօտէն ան-
ցաւ: Թէյքուի ուղղութեամբ և ի խըն-
դիր Ձինական նաւատորմին:

Հանոյ 15 փետր.

Պրիէտ Եւ Նիլ զօրավարն երէկ
մինչեւ 16 հազարամէթ մօտեցած է
Լանկաունի, և կը յուսաց թէ վաղը չէ
միւս օր պիտի կրնայ Լանկ-Սոն մըտ-
նել:

Պուրքէ 14 փետր.

Պ. Պաղի Նիլքանդը Փարիզի Բու-
մանական դեսպան անուանեցաւ:

Պուրքէ 14 փետր.

Նոր նախարարութիւնը կազմուե-
ցաւ Պ. Ժան Պալմիտիոյ նախագա-
ւորութեամբ: Պ. Քամբինէանիւ արտա-
քին գործոց նախարար անուանեցաւ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Առ. Տնօրէն Խորհրդի

Գուրպէնճուզի և Հիսարի թաղային
անտուկներուն երեւոյց երկամեայ
հաշուեցոյցներն, որ կսկսին 1885 յուն-
վար 15 և կը յանդին ցլերը գեկտեմ-
բերի 1884 տարուց, նոյնպէս

Պէտլու-Երէկ և Նոր գլխի Թաղ-
խորհրդոյ պաշտօնավարութեան և Եթ-
մէ յատնի վարժարանին մատակարա-
րութեան 1884 յունվար 15 մինչեւ 31
դեկտ. նոյն տարուց միամեայ հաշուե-
ցոյցներն ըստ օրինի Տնտես. խորհրդոյ
ներկայացուած և թաղային հաշուեցոյց-
ներուն յար և նման մէն մի օրինակն
նոյն թաղերու Երէկեցեաց խի լի-
մէ յատնի վարժարանին հաշուեցոյցն
նոյն վարժարանի բակն ի տես թաղեց-
աց կախուած է:

Տնտես. խորհուրդն այսու պաշտո-
նական ծանուցմամբ հրաւեր կը կար-
գայ Պատ. թաղեցոց որ իրենց թա-
ղին վերաբերեալ հաշուեցոյցին վրայ որ
և է բոլոր կամ դիտողութիւն եթէ ու-
նին, թուականէս 21 օր գրաւոր կեր-
պիւ ներկայացնեն Տնտեսական խոր-
հրդոյ:

Հետեւապէս սոյն պայմանաւանդն
լրումէն յետոյ որ և է բոլոր կամ դի-
տողութիւն անդսելի պիտի մնայ:

(Կնէ)

Կ. Պոլիս

30 յունի. 83

ՏՐԱՐԻՔ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵՁՈՒԻ

Երկրորդ Տպագրութիւն

Նրկասիրեաց

Մէրաւ Արիւն

Սոյն գործը որ Օսմ. լեզուի Քերա-
կանութիւնն խիստ գործնական կեր-
պով կաւանդէ, այս անգամ ընտիր և
մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայ-
ուած լինելով, բայց ի խել մը բարե-
փոխումներէ՝ կը պարունակէ նաեւ բա-
զում հրահանգներ՝ զուտ Արաբ. և
Պարս. գործածական ասացուածներ՝ և
խնամք պատրաստուած բառգրքոյ մը:
Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճա-
ռաց և ծրարաճառ Պոլսոյ և Յակոբ ա-
ղայներու քով ի գին 6 դրուց:

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՒՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուի ազնիւ քար-
գերութեամբ ամեն լեզուաւ և զա-
նազան դարձադրերով, ի գին 100
հատը 10 դահլեւան:

Փափաքողը դիմելու են Արամ-
եան տպարանը, Չաքմաքճըլար
Յակոբեան խան թիւ 13:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—o—

Հալաթիւ, 4 փետր.

Ընթացք Արեւելի

Օսմ. Գոնս. գոյուեցաւ)	9, 20
» » բացուեցաւ) գ. Կ.	9, 21
» » կէս օրին)	9, 21
Եզիպոյ միացեալ Օսմ. Ո.	75 15
Բուսիլի երկամեայ Փր.	46,
Թրամիլի	Օսմ. Ո. (դ. Կ.) 267 50

Ընթացք Դրամայ

Օսմանեան ոսկի	դր. 100
Անգլիական »	110 16
Գաղղիական »	87 51
Բոլ »	90 20
Գրիմից »	51 20
Գաւազնի թուղթ »	8 55
» արծաթ »	39 10
Մէծիտի տարբ. »	107 58
Վեցից »	102 55
Հինգից »	102 55
Մէծիտի »	99
Մանր մէծիտ »	102 20
Քաւորդ »	106 10
Ռուսմանական 5 ֆրանքոյց »	77

— 472 —

մակրութիւնը կը դրուէին, էր այն վայրենին, որոյ յա-
ւաքի և սրտաշարժ պատմութիւնը ծանուցուած էր իրենց:
Արդարեւ Դալլ Բուլհանէս շատ փոխուած պէտք էր ըլ-
լար, զի Ռուսը բնաւ չճանչեց զայն, և Ժաք կրանտէն
ալ անմիջապէս չլրցաւ յիշել անոր դիմագիծը:

Ամենքն ոտքի ելած կը կենային դահլիճին մէջ:

Դալլ Բուլհանէս յառաջացաւ կարմրելով, փոքր ինչ
երկչոտութեամբ, բայց դիւրութեամբ:

—Ժան, ըսաւ մարքիզը, այս պարոններուն ամենքն
ալ ձեր բարեկամներն են: Աւատիկ Պ. տը Վիօլէն կոմսը:

—Կը ճանչնամ Պ. կոմսը, ըսաւ Դալլ Բուլհանէս,
բռնելով այն ձեռքէն, զոր Պ. տը Վիօլէն կը կարկաւէր
իրեն: Առաջին անգամը չէ որ, Պ. կոմս, կը շարունակէր
պատիւ ունիմ ձեռքը սեղմելու, դիտեմ թէ համակրեցաւ
ինձ, Պ. կոմս, մինչ գլխութիւն միայն կրնայի ներշնչել:

—Պ. տը Մորիէն կոմսը, կրկնեց մարքիզը, շարու-
նակելով ծանօթացումը:

—Տիկին Մորիէն կոմսուհին, ձեր որդին և օրորդ-
լմանն ու Պանչն արդէն տեսած լինելու պատիւն ունե-
ցած եմ, ըսաւ Դալլ Բուլհանէս. ինձ համար մեծ պա-
տիւ և մեծ երջանկութիւն մ'է ձեր բարեկամաց դասէն
լինելու:

—Պ. Բէթրօ Բասթօնան, ըսաւ մարքիզը:

—Պ. Բասթօնան ձեր բարեկամութիւնը թանկագին
պիտի ըլլայ ինձ:

—Պ. Ռուսը տը Սիմէլը, Ժան:

—Սիմէլը եմ ձեր ձեռքը սեղմելով, Պ. տը Սիմէլը:
Այլ եւս միայն տեղակալը կը մնար Դալլ Բուլհանէսի
ծանօթացնելու համար, բայց սա չսպասեց:

— 469 —

Չէ... քանի մը միլիոններու տէր, եղբոր մը քով կը վե-
րադառնար, զոր շատ կը սիրէր:

Բոլոր իրողութիւններն իրենց կարգաւ արագաբար
պատմեց յաճախ յուզեալ և դողդոջուն ձայնիւ:

Նաւաբեկութեան նկարագրութիւնն ըրաւ: Առանց
թէմբերէր չողենաւին անունը տալու, պատմեց նաեւ և
ուղեւորաց կորուստն, որոց մէջ կը գտնուէր Պ. Չ...:

Ֆրանսա վերադառնալով, ըսաւ թէ, եղբայրը կու-
ղէր որ և է միջոցաւ տիրել իւր հարսին հարստութեան,
յետոյ պատմեց թէ ինչպէս այս վերջինը խելագարած
լինելով բանտարկուած էր աւերեալ հին դղերի մը մէջ,
ուր տղեկ մը ծնած էր:

Իւր ունեւորքը ամենամեծ ուշադրութեամբ մտիկ
կրնէին, դիտալով և կուրծքերնին բաբախելով:

—Ահաւոր, հրեշային բան է այս, բացառանչեց
Մորիէն կոմսը, այլ եւս չլինալով զսպել իւր զայրոյթը:

Չարութեան լրումն է այս, յարեց Վիօլէն կոմսը:

—Ինչ կը խորհիք, պարոնայք, այսպիսի ապկրատի
մը վրայ, հարցուց Մորիէն կոմսը:

Մորտ տալու բաւական մեծ պատիւ մը չեմ գտներ,
պատասխանեց Բէթրօ Բասթօնան:

—Մտիկ ըրէ՛ք մինչեւ վերջը, պարոնայք, մտիկ ը-
րէք, կրկնեց մարքիզը:

Եւ յաճախակի ընդմիջումներով շարունակեց և ա-
ւարտեց իւր պատմութիւնը: Միայն զանց ըրած էր և
այս դիտաւորութեամբ, խօսիլ Շարլ Եւլիէի և Չէլմայի
վրայ:

Այս վերջին խօսքերուն յաջորդեց տխուր լուսնութիւն
մը, զոր խնայ Մորիէն կոմսը:

Մարտի 1-ին արդի տարեգրություն

ՄՏՈՒՄԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ըստ Բեյլիսի
(ՄԱՅՐԵՆԻ ՈՃ)

Բ. Տպագրություն արդարություն

Մ. Բ.

ԳԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆԻ ԻՐԱՅՆ ԵՒ ԷՍԿԱՅ

Օրինակ և նկարներ բերանացի և գրառար
Հրահանգաց 5 էն 8 տարեկան տղայոց
համար

Թ. Թեքեյան

Հրատարակիչ Բ. Կ. Ալեքսանյան

Գին 3 զրուշ արծաթ

Կեդրոնատեղի է Ալեքսանյան գրատուն
Կ. Պոլիս Մեքեյան փողոց թիվ 35 :

ՀԱՅ ԹԵՅԱՎԱՃԱՌ

Թեքեյան փողոց : Կ. Պոլիս : Թիվ 70

Այս վաճառատունը որ մէկ տարեկան
էր ժամանակէ հետեւ իւր յաճախորդ-
ները գոհացնելու ջանք չէ խնայած ,
կը ծանուցանէ թէ Զինաստանի և ճա-
փայի բերքերէն այս անգամ զանազան
տեսակ (չայ) բերել տուած է յատկա-
պէս , և կը խնդրէ սիրելի ազգայիններէ,
մանաւանդ գաւառացի Հայ քրտիւ-
նեցիներէ որպէս զի հաճին դէթ մի-
անգամ ի ծոցոյ տեսնել իւր ապրանք-
ներն և փորձել թէ՛ տեսակաց յուր
թիւնը , և թէ՛ գիներու ածանցութիւնը :

20 Ֆրէր.—95 ԴԲԸ

Ս. Մ. Ս. Ս. Ս. Ս.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Մ. Կ. Ս. Կ. Ս. Կ.

Գ. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ. Ս. Լ.

Ա. Ի. Ա. Զ. Ն. Ո. Ր. Գ.

ՈՒՂԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՍՄԱՆԵԱՆ ԼՆՁՈՒԹ

Տասն և հինգ օրէն ուսանելի

Աշխատութեաց Մէքեյան Սթէյշն

Կը ծախուի բոլոր հայ գրառար-
ճառաց և ջրածախ Պողոս և Յակոբ
աղաներու քով : Գին 400 փարս :

ՊԱՏՄԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՏՄԱՌՈՒԹԻՒՆ

Հէյն

ՏՈՒՐ. Տ. Ս. ՓԵՇԵՄԱՆՆԵԱՆ

Բաղձահմուտ Տրոյի մարդկա-
յին պատուաւորութեան և ծաղկի հիւանդ
դուրեւան վրայ կը խօսի իւր ար-
եւելահայրութեան մէջ , որ մարդու
թղթի վրայ տեղագրուած և բազմ-
աթիւ լուսանկար և փորագրուած
պատկերներով դարձուած է :
Այս գեղեցիկ մատենան , սոյն գի-
նը 35 զրուշ է , կը վաճառուի Պո-
լիս , Գալիպոլիսի գրատունը , Գա-
լիպոլիս , Յակոբ Արշակ Էփէնդի
թղթի վաճառատնոցն , և Բերս , Լո-
րէնց և Գէյլ գրատունը :

ԿՈՒՆԵԹ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱՐ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՈՒՆԵՐԵՆԵ Ի ԹՈՒՐԻՔԵՐԵՆ

Աշխատանքի

Մէքեյան Տեքեյան և Մէքեյան Ալեքսանյան

Պաշտօնէն Հասարակաց կրթութեան

Գրաքննութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գալիպոլիսի Պաշտօնէն

Այս բառարանն , պարունակած ար-
ւեստական և գիտական բառերու ծո-
րութեամբ , բացատրութեանց յատա-
կութեամբ իւր տեսակին մէջ առաջինը
կը համարուի : Սոյն գործը ցարդ հը-
րատարակուած ֆրանսերէն-թուրքերէն
բառագրոց վրայ սա առաւելութիւնն
այ ունի որ թուրք տառերով տրուած
բացատրութիւններն լատին տառերով
ևս նշանակուած են անոր մէջ , մաս-
նաւորապէս ի վերջութիւն օտարազգ-
եաց :

Մասնաւոր խնամքով , գեղեցիկ և
մաքուր տպագրութեամբ տնտր առ
տնտր իւր կընծայուի Արամեան տը-
պարանն :
Առաջին հատրն՝ որ երեսուն երկու
երեսներով երեսուն և մէկ տեսակ-
ներէ բաղկացեալ է՝ տնտր առ տնտր
հրատարակուել յետոյ կադմուս կը
վաճառուի ի գին 60 դա՛ն . արծաթ :
Բ. հատրն 22 օրոյ տնտր ևս
հրատարակուած է և կը վաճառուի
ի գին 2 դա՛ն . արծ. իւրաքանչիւրն :

Բ. հատրն 15 օր տնտրին հրատա-
րակուած լինելով՝ բաժանորդագրու-
թիւնը փակուած է :

ՈՒՂԱՐԱՐ ԿԱՐ ԶԵՅԹՈՒՆ

ԼՆՈՒՆԱՅԻՆ ԱՌԱՅ Ի ԿԻՒԼԻՔԻ

Ն Կ Ա Ր Ա Գ Ի Ր

Տեքեյան , Կեքեյան , Բալաբեյան

և Լեւոնյան

Գրեց Բ. Յ. Արտագրատուն

Արամեան մարդու տպագրութեամբ
իւր եկած լինելով , կը վաճառուի տ-
մեն գրառարճառաց քով ի գին 10 դա-
նեկանի :

— 0 —

Մ. Ա. Գ. Ի. Կ.

ԱՐԳԻ ՀԱՅ ՄԱՏՆԵԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մ. Բ.

Ի սէտս փորձարանայ

Աշխատանքի Ե. Մ. Կեքեյան

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին
մէջ գրառուին խիստ նշանաւոր հատ-
ուածներ և հրահանգիչ բազմա-
տուր լինելու կան :

Կը ծախուի Բ. Գալիպոլիսի և վ.
Մարգարեան գրատուններ և սերի
գրառարճառաց քով գին 8 զրուշ :

Ա. Զ. Գ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՅԻՆ

ՆԱՍԻՐԱՆԵՅ

Պաշտօն-բազար Թամիզ փողոց թիվ 39

ճիւղ դեմ առ. դեմ աղբիւրին

Մ. Զ. Տեքեյանի վաճա-

ռատան մէջ կը գտնուին նարե-

ղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ

ապրանքներ , որպիսիք են խաչ-

վէ՛ սովորական , լաւ և ընտրա-

դայն (Մարթինիք) . ընտրա-

թիւններ , Մարթինիք և Հօլան-

տայի , աշխույժ տեսակ ընտրա-

մաշեթներէ զատ , Ֆրանսական

բուն ֆուրնիք . Սիւլերի թարմի զ

նարթիկ և ճէնովայի մաքրած ու

շէնիք . բրնձ՝ Մալիսուսէ և Բի-

զօն տաճիկի կարգի . անուշեղե-

նի և խմորեղենի , յատուկ բաւա-

դայն ալիւրներ . ֆանտոյի և Ու-

վալըրի ընտիր տաճառ . քոյա , ձէթ ,

քորիզ (կաղ) , ի մի բուն , սոյն

վաճառատան մէջ կը ծախուի իր

ամեն տեսակներով բաւազայն

այն պիտանի բաներու՝ որք տ-

ուրաւարական այն ճիւղին կը վի-

րարելին :

Գինըրը պահպանուի ևս :

ԱՐԱՐԻՆ ԶԱՅ

ՓՈՒՆԴԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կարա լալէյի ճամփի դէմ
թիվ 15 մի նոր գեղարան բաց-
ուած է , ուր պեղագրեր կը պատ-
րաստուին փոխով և մասնա-
ւոր խնամով , կը գտնուին նաեւ
խրոստայէ եկեղեցի տմեն տեսակ
պատրաստ գեղեր հատով կամ
որ եւ իցէ քանակութեամբ , զու-
րա նշանաւոր գործարաններէ
ուղղակի բերել կուտայ իւր
անուան :

Սոյն գեղարանի բացումը
յոյժ օգտակար ծառայութիւն
մ'է հասարակութեան , մանա-
ւանդ նիւթական մեծ շահարե-
րութիւն ամեն անհոյ որք իրենց
փնտաւած ճշգրտէս գտնելու հա-
մար գաւառագործութեան հե-
ռաւոր տեղեր գիտել :

Պատուարժան յաճախորդ-
ները գնոյ չափաւորութեան հետ
գեղորէից բնորութեամբ դոհա-
ցրելն իրեն սկզբունք ընտրող
այն Տ. Արազկերտեան գեղարա-
նը , որ երկար տարիներէ ի վեր
հաշակաւոր եղած է Նիւի-ճամի
Բաթմանի դէմ՝ այս անգամ
ամբողջապէս փոխադրուած է
Կարա լալէյի ճամփի դէմ թ. 15 :

Սոյն փոխադրութեան առ-
թիւ եւրոպայէ բերել տուած է
խիստ թարմ հանգային ջրեր ,
Պորտոյի և Մալիայի գինիներ ,
պանազան բժշկելիք , անուշա-
համ , և ալիւր և ալիւր :

Նշանաւոր է միանգամայն
այն գեղարանը իւր ջրան իւղի
մասնաճիւղով , և յիշուի յաճա-
խորդը զմայրած են ապրանք
ընտրութեան , մարքութեան և
գնոյ չափաւորութեան :

Յիշեալ գեղարանը միշտ կը
յաճախեն ծախար և հաշակա-
ւոր բժիշկներ , խնդրուած բժիշկ-
ներու համար ալ պէտք է լաւ
արաւ ժամանակին :

Ղալաթիա հանրածոնով վա-
ճառական Միւստեան Էփէնդի
որդի Տօրթէօր Միւստեան Էփէն-
տի բարեհաճած է արդէն ուր-
բաթ օրեր ձրիաբար դարձնել
աղբարանին :

Ա. Զ. Գ.

Լրագիր ձեռքէ կը ծախուի
նաեւ Պաշտօն-գալու ջրառարճառ-
Պողոս և Յակոբ աղաներուն խո-
նով :

— 470 —

— Պարոն Լալարտ , ըսաւ , մեր բարեկամութիւնը
խնդրեցիք ձեր պաշտպանելոյն համար . մեր այն խա-
ցածէն յետոյ , նա յաւիտեան ստացած է մեր բարեկա-
մութիւնը : Ստուգելու , կը հասկնաք թէ , կը համակրինք
ապրատի մ'է այս դժբաղդ զոհին , որուն համար , ինչ-
պէս կըսէր հիմա Պ. Բէթրօ Քաթթօն , բաւական մեծ
պատիւ է ձեր չկայ : Կը ներքէք ինձ , պարոն , քանի մը
հարցումներ ուղղել ձեզ :

— Անշուշտ , պարոն կոմս :

— Այս անանուն ոճիւնները դործող հրէշը գեա-

ղիւն է :

— Այո՛ , Պ. կոմս :

— Գալի Յովհաննէսի պաշտպանն իւր վրէժխնդիրն ու
պիտի լինի :

— Թերեւս :

— Իւր հօր հարստութիւնը պիտի վերադարձուի՞
իրեն :

— Կը յուսամ , Պ. կոմս :

— Դուք գիտէք նորա անունը , ինչո՞ւ համար այժմէն
չկրէր զայն :

— Վասն զի պարտք համարեցի սպանել : Բայց վաղ-
ուան յաջորդ իրերուն , Պ. կոմս , պաշտպանելոյս անու-
նը պիտի լինեայ պարոն Բէթրօ Քաթթօնի դահլիճին
մէջ :

— Պարոնայք , ըսաւ Պրէզիդիային , ներեցէք որ այս
առիթմէն օգուտ քաղեմ աղաչելու համար ձեզ որ բարե-
հաճիք ընդունել այն հրաւերն , զոր պատիւ ունիմ ընե-
լու ձեզ որպէս զի իմ տունն ճաշելու դար , շաբաթ օրը ,
ժամ 7 ին :

— 471 —

Հրաւերն միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ :

— Պ. Լալարտ , կընեց Պարթէն կամը , հարցում մը

ալ , եթէ զիս չափազանց անխաճեմ չէք պաներ :

— Բո՛ւք , պարոն կոմս :

— Արդէն շատ բարիք բրած էք Գալիպոլիսի ,

բայց եթէ կարենաք իրեն վերադարձնել իւր մայրը . . . :

— Չայն պիտի վերադարձնեմ իրեն , պարոն կոմս :

— Գիտե՛ք անոր ինչ լինելը :

— Այո՛ , պարոն կոմս :

— Դժբաղդ խեղագար մ'է :

— Ոչ , պարոն կոմս , ո՛չ : Աստուած իւր հրաշքներէն

մէկովն զղատաւորաց Գալի Յովհաննէսի մայրը :

Այս պահուս արհիւր դուրս բացուեցաւ : Սպասա-
ւոր մը ներս մտաւ և կոմսին մօտենալով , ցած ձայնի
խօսեցաւ անոր :

— Պարոնայք , ըսաւ մարքիւրը , կը ծանուցուի ինձ
թէ պաշտպանեալ վերադարձած է :

Յետոյ խօսքն սպասուորին ուղղելով ,

— Բո՛ւք Պ. Ժանի թէ իրեն կողմէն :

Վայելեան մը յետոյ , Գալի Յովհաննէս երեւցաւ
գլխարկի ձեռքին : Վերջին ծառն հաղած էր , նորք կո-
շիկներ կը կրէր և ձեռնոց դրած էր :

Ստուգելու եթէ կանխաւ բաժնոյ չլինէին , մարքիւրն
հրաւիրեալներէն անոնք որք երբէք չէին տեսած զԳալի
Յովհաննէս , չպիտի կրնային հաւատալ թէ այս վայելուչ
երիտասարդն , որ իւր բոլոր մարմնով նշանաւոր էր , և
և որոյ բայց դէմքը